

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

Stark András legendás filmklubja szeptemberben újraindul az Apolló moziban. Ennek kapcsán beszélgettem a filmeket ismerő, szerető és értő pszichiáterrel, aki immár majdnem négy évtizede vetít, mondja a magáét és gondolkodásra ösztönöz.

- Hogyan kezdődött a filmek iránti nagy szerelem?

Mozi mellett nőttem fel. A Park Mozi mellett laktunk a Koller utcában, gyerekként nagynéném gyakran vitt oda. Abban az időben még léteztek a matinék, a híradók előtt és után artisták voltak, szóval ez egy olyan mozi volt, mint **Tornatore Cinema Paradiso**-jában. Akkor a mozi - még televízió nem lévén - egy olyan kulturális és közösségi élmény volt, amit nagyon korán magamba szívtam. Aztán ez a rajongás átment „tudományos” vizsgálódásba.

Gimnazista koromban azt gondoltam, hogy sokkal több esélyem van bekerülni úgy az egyetemre, a pszichológia szakra, ha részt veszek a középiskolai tanulmányi versenyen. A mai magyar film útkereséséről írtam egy dolgozatot, aminek felét **Jancsó Miklós** játékfilmjeinek elemzése tette ki. De csak huszonegyedik lettem, így nem vettek fel felvételi nélkül a pszichológia szakra, így bánatomban, orvostanhallgatóként filmjegyzeteket kezdtem el írni a Dunántúli Naplóba, egy hasábnyt az aktuális heti bemutatóról. Akkor már Pécssett voltak a játékfilmszemlék. Itt újságíró ismerősök, szüleim barátai összehoztak a Jelenkor, Dunántúli

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

Napló íróival:

Sz

ederkényi Ervinnel

,
Tüskés Tiborral

,
Thiery Árpáddal

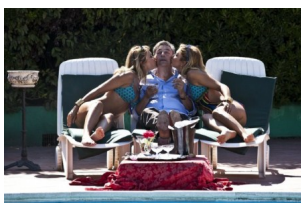
,
Bertha Bulcsuval

– akkor az újságnál nagyszerű írócsapat volt, akik vonzódtak, értettek a filmhez.

Másrészt volt egy szerencsés találkozásom a vándormozival és egy Nisa mikrobuszal, amiben a vetítógépek és a filmmúzeumi filmek voltak. Ezzel jártam vidékre kis falusi vetítőtermekbe, illetve „igazi” moziba, mint amilyen a siklói volt és ott a filmintézeti filmek előtt rövid bevezetőket tartottam. Szintén ugyanebben az időben, a pécsi filmszemlékhez kapcsolódva jöttek a városba a fiatal filmrendezők: **Kézdi-Kovács Zsolt, Gábor Pál, Szekfű András** – akkor még Karafiáth –

András

, és filmokról előadásokat tartottak a FEK-ben (Fegyveres Erők Klubja), a TIT-nek a Bartók klubjában. Ott világossá számomra az, hogy egy filmről lehet úgy beszélgetni, hogy abban mindennek van jelentése, értelme. Ez akkor erősödött meg, amikor a pszichoterápiával, csoportterápiával foglalkozva ráéreztem arra, hogy mozi olyan dolog, mint az álom. A filmet ugyanúgy, mint az álmot, megfejtem, egyfajta hermenutikai játékot játszok vele. Egy filmben – erre vezettek rá a filmeket elemző rendezők – minden mozzanatnak van értelme és jelentése. Antonioni, Bergman, Fellini valamennyi filmje olyan, hogyha az ember felveszi a szimbólum-értelmező szemüvegét, akkor minden kitérül előtte és így egész más, sokkal gazdagabb világot tapasztalhat. Ez az, ami igazán megfogott a filmben.

Könnyed kezdés: Gianni és a nők

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

- Mikortól beszélhetünk a Stark Filmklubról?

A 70-es évek második felében már kezdtem szervezni a filmklubomat, úgyhogy ha úgy vesszük, a **Stark Filmklub** most hozzávetőleg a 35-38. évadához ér. Az Ifjúsági Házban 1977-78 körül vezettem egy önismereti miniegyetemet, ahol Balázs Béla Stúdiós kisfilmeket mutattam be (amik nem is voltak mindig olyan rövid filmek): hogy példát hozzak, például

Ember Judit

Tantörténet című filmjét, illetve

Erdély Miklós

Álommásolatok című művét is levetítettem. De nem csak a filmeket hoztam le, az alkotókat is meghívtam, megismertettem a program résztvevőivel és ez a közvetlen kapcsolat, barátság egyre közelebb vitte a résztvevőket ahhoz, hogy a fiatal gimnazisták, egyetemisták a beszélgetés révén egyfajta érzelmi közegben jobban meg tudták érteni a filmet. Ekkor azt próbáltam kideríteni, hogyan történik ez az érzelmi bevonódás, megértés a filmek kapcsán.

Ez vezetett oda, hogy magam is filmklubot csináljak. A 70-es évek közepén már létezett az Apolló klubmozi; itt volt lehetőségem beindítani egy rendszeres filmklubot. Eleinte trükköznünk kellett: a Moziüzemi Vállalatnak az Orvosi Egyetem KISZ filmklubjaként adtuk el. Az egyetem erről nem sokat tudott, de azt nem ellenőrizte le, hogy POTE KISZ-nek ehhez van-e valami köze. Így én a műsorosztályosok segítségével megcsináltam a műsort, és mondtam a filmek előtt a magamét. Akkor még megvolt az a lehetőségünk, hogy a Filmintézet filmjeiből tematikus összeállításokat, életműsorozatokat tudjunk csinálni: többek közt **Truffaut**, **Godard**, a korai **Antonioni**

Fellini

filmjeit vetítettem. Minden egészen más volt ebben az időben. A filmek után beültünk az Elefántos Ház éttermébe, megbeszéltük a filmeket. Ma az új megjelenésekből szelektálok.

- De gondolom azért most is van valami szervezőerő...

Ma ezt egyre nehezebb megtalálni, ugyanis a filmforgalmazás nagyon esetleges. Nem lehet előre tudni, hogy a mikor juttatnak el egy-egy filmet vidékre, különösen ha azoknak csak egy-két kópiája létezik az országban. A véletlen dönti el, hogy mit tudok megkapni. Ha az utóbbi években **Varga Gabi** és a **Cirko Film** nem segít, akkor alig jutottam volna hozzá az új filmekhez, ugyanis ők forgalmazzák a mai művészfilmek színe-javát.

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

**- Szeptember 12-én indul a Stark Filmklub újabb felvonása az Apolló moziban.
Kaphatnánk egy "starkos" ajánlót a filmekről?**

Igen. A hat filmből álló blokk legelső filmje a **Gianni és a nők**. Ezt azért választottam, mert **Gianni Di Gregorio**

első filmjét, a Vénasszonyok nyarát vetítettem az egyik előző filmklubban. Nagyon nagy moziélmény volt. Még az 50-es, 60-as évek Olaszországában készültek olyan filmek, amelyek szórakoztatóak, de nagyon színvonalasak voltak, példának okáért felidézhetjük

Alberto Sordi

filmjeit. Ebben a filmben a rendező-főszereplő nagyon kedves, emberi karakterével ezek előtt a filmek előtt tiszteleg. Azért is ezzel a filmmel indítok, mert szeretném azt mindig megtartani: filmet nézni jó, örömet, élvezetet és szórakozást, a filmművészet és a dögunalom kifejezés közé nem szabad egyenlőségjelet tenni.

A délszláv háború utóhatásai: Cirkusz Kolumbia

Az **Emberek és Istenek** című alkotást már régóta szerettem volna vetíteni, de nem kaptuk meg, mert alig egy-két kópiában forgalmazzák hazánkban. Ami különlegessé és nagyon értékes darabbá teszi, az a spiritualitás, a hit kérdései, a belső csendnek és meditációnak egy olyan légköre, ami csak a filmen mutatható meg.

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

A következő film alkotóit a művészmozik közönségének nem kell bemutatni. A **Dardenne fivérek**

nek valamennyi forgalmazásba kerülő alkotását vetítem, mert tudom, hogy ők az az emberi történetek minőségi és hű ábrázolói. Filmjeikben a nem pusztán a történetben elmondott emberi dráma, sorstragédiák és az emberi kapcsolatok utáni vágy különböző aspektusai kapnak hangsúlyt. Ezek mindig nagyon szépen, szívhez szólóan, de mégis elgondolkodtató módon vannak jelen. Ezért is választottam a

Srác a biciklivel

című, legújabb filmjüket.

Woody Allen is egy nagy mesélő, akinek eléggé hullámzóak a filmjei. Nyáron, óvatos duhajként megnéztem a **Férfit látok álmaidban** című alkotását, és rájöttem, hogy nem lenne ez egy rossz választás. Kiváló szereplőkkel -

Antonio Banderas

,
Anthony Hopkins

,
Naomi Watts

– egy korábbi Woody Allen film, a

Férjek és feleségek

stílusában készített párkapcsolati történet, vidáman, kedvesen, jól eljátszva, szellemesen elbeszélve. Ugyanazokra a klisékre épül a dolog, mint sok más filmjében, de mégis élvezhető és tartalmas szórakozás.

- **Danis Tanovic** azonban nem éppen a szórakoztatásról híres...

Valóban nem, de a környező délszláv háborúnak az ábrázolásával foglalkozó filmeket is szoktam választani, hiszen itt ez a világ itt van közvetlenül a határ mellett, mégis vajmi keveset tudunk róla. Ismeretlenebb és furcsább az a fajta emberi kapcsolati mentalitás és légkör, ahogy élnek a hétköznapiakban és amilyen traumákat elszenvedtek a 90-es években. A **Cirkusz Kolumbia**

arról szól, hogy milyen nyomot hagyott, miféle drámákat szült ez a történelmi időszak. Tanovic sokkal mélyebben és pontosabban közelíti meg a témát, mint

Kusturica

hasonló témájú filmjei, azok sokkal felszínesebbek, populárisabbak.

Az utolsó filmet, a **Mosás, vágás, ámitás**-t ismét a tartalmas és igényes szórakozás jegyében választottam be a filmklub programjába. Ez egy francia romantikus vígjáték, amit

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

---

szintén meg kell becsülni.

Audrey Tautou-t illetve

Nathalie

Baye

-t láthatjuk benne, aki

Truffaut Amerikai éjszaka

című filmje óta hódít, így a francia filmművészet aranykorára emlékeztető nosztalgia miatt is érdemes megtekinteni.

Vidám, nosztalgikus, francia: Mosás, vágás, ámitás

- Hogyan folytatódik a Stark Filmklub? Ez a bérlet október 17-ig tart.

Amik ebbe nem fértek bele az első felvonásba, azoknak egy jó részét már azóta beválogattuk a következő etapba. Nagyon sokat köszönhetek **Molnár Timinek** és **Varga Gabinak**, akik nagyon nagy szeretettel és elkötelezettséggel gondozzák és ápolják a filmklubot. Azt gondolom, hogy azzal, hogy női kezekbe helyeztem, jól döntöttem a filmklub sorsát illetően. Egyébként csak a forgalmazási okok miatt vannak hat filmből álló blokkok, és amikor a következő megjelenéseket megtudjuk, akkor már építjük is bele a következő bérlet programjába.

- Ha valaki csak egy filmre szeretne beülni, azt is megteheti, vagy csak bérletesként lehet részt venni a Stark Filmklubon?

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

Ez úgy működik, azért klub, mert van egy állandó tagsága, közönsége, aki visszatér évről-évre. Az első vetítéstől kezdve az üzenet része – amint arra már utaltam - hogy a film közösségi élmény is. Filmet nézni alapvetően moziban és együtt lehet, úgy, hogy a másoknak hallom a lélegzetét, sóhaját, észrevehetem az unalmat, a mély érintettséget, meghallom, ha valaki felnevet mellettem, vagy épp értelmezi a filmet...tehát egy közös érzelmi élményről van szó, amiről jó esetben utána beszélni is lehet. Én arra szorítok, hogy a filmek előtt mondjak információkat és visszatérjek az előző héten látottaknak az általam elmondott értelmezésére. Ki-kennyit hasznosít magának, amennyit jónak lát. Ha jól végzem a dolgom, akkor a néző ráveszi magát, hogy újranezesse az alkotásokat, és felfedezze azokat a mélységeket, amiket első megtekintésre lehetetlen észrevenni.

A filmklubhoz egyébként bármikor lehet csatlakozni, bármikor meg lehet venni a bérletet és akkor csak az aktuális és az azután következő filmeket kell kifizetni. De én azt szeretném, ha nem egy-egy filmre jönnének az emberek - mert a filmet akkor nézik meg, amikor kedvük tartja és játssza a mozi – hanem az én „ízlésterroromat” kívánom érvényesíteni. A célom, hogy az én sok filmet látott tapasztalatomat, élményeimet át tudjam valamilyen módon adni a fiataloknak. Az idősebbeknek annyira nem kell közvetíteni, nekik utalni kell a régi közös élményekre.

Dr. Stark Filmklub hétfőnként 20 órától az Apolló moziban.

Bérlet ára: 3600 Ft (6 filmre)

Szeptember 12.: **Gianni di Gregorio: Gianni és a nők** (színes, feliratos olasz vígjáték, 2010)

Szeptember 19.: **Xavier Beauvois: Emberek és istenek** (színes, feliratos francia filmdráma, 2010)

Szeptember 26.: **Jean-Pierre Dardenne, Luc Dardenne: Srác a biciklivel** (színes, feliratos belga-francia-olasz filmdráma, 2011)

Október 3.: **Woody Allen: Féfit látok álmaidban** (színes, feliratos amerikai-spanyol romantikus vígjáték, 2010)

Október 10.: **Danis Tanovic: Cirkusz Kolumbia** (színes, feliratos, boszniai-francia-angol-német-szlovén-belga-szerb filmdráma, 2010)

Október 17.: **Pierre Salvadori: Mosás, vágás, ámitás** (színes, feliratos, francia romantikus vígjáték, 2010)

„A film közös érzelmi élmény” – újra Stark Filmklub

Írta:

2011. szeptember 01. csütörtök, 09:43

{comments on}